

կաններու խաչին եւ կուսքերուն պայքարները: Ան-
կազին հետաքրքրութեամբ մը կը հետեւիս զէպրե-
րուն ուսմբ քեզ կը տանին: 1. Աճի կրագոյրը.—
Որ դարձեալ բազմաթիւ չէ վերս յիշուած հեղի-
նակներուն, բայց որ աւելի բնական, աւելի հասկի
յատկանիշներ ունի:

ԱՐՈՒԵՍՏԱՔԷՏԸ.—Այս տիպոսը կարելի է հա-
մեաւորէն բնծայել մարդու մը որ ինքզինքը կը կար-
գացնէ նոյն իսկ առաջիններու ցուցադրումին ընդ
մէջէն: Անշուշտ զէպրեքը անկախաբար թելադրող
կրնան ըլլալ եւ գրողի մը բերել կարելոր չը-
պատու: Բայց առիշէ դուրս պէտք է հաստատել ըն-
դունակութիւններ նպատակները օգտագործելու: Ու-
րեմն:

1. Պատմելու բնագոյ
2. Բնորոշեալ հասկ
3. Մեղակայութիւն
4. Կենդանութիւն

վերագրումներ են,
որ արուեստին կա-
ռուածին կը պատ-
կանին:

Արդարեւ այն բիշ բանը որ բուռնցաւ վերը, ա-
նոր շահեկանութեան մասին, իր նախատարբերը
կ'աւանդէ արուեստագէտի զգայնութիւնէն. այս զգայ-
նութիւնը գրեթէ կը նոյնանայ մեր Դրոյ դարու պատ-
միչներուն նախնականութեան հետ: աւելի շոր ժողո-
վուրդի մը դիւ չմշած զգալու մէջ զօրաւոր, հա-
ւատաւոր ձեւը: (Ուշագրու է որ մեր պատմիչներ
այնքան ժողովալ են Նշխարներու պատմութեամբը
ու կաղանկայտուացին՝ այնքան առատաբան):

Յետոյ, բրիտանական նկարագիրը արտայայտե-
լու այդ շատ մասնաւոր եղանակը որ արեւելեան է
անշուշտ բայց ոչ գուտ հայկական, որ բիւզանդա-
կան վկայագրութեան կը մօտենայ, բայց աւելի կը
զատուի որոշ գիծերով: Ճիշդ քառ մը չեմ գտներ ու-
րախիւս համար այդ զգացումը որ սակայն մեր բու-
րը պատմիչներուն խորքը կը կազմէ:

Անոնք որ արեւելեան բրիտանականութիւնը ուսում-
նասիրած են, կուտան համադրումներ որոնք բիշ
շատ կը տարածեն վարդապետութեան հիմնական չը-
կարագիրը, իր ծաւալման աւագաններուն վրայ, ե-
զիպատական, Սուրիական, Յունական ու Հայկական
բրիտանականութիւնները կարելի է գտանել իրարմէ: Բայց
ո՛րք գետնից վրայ հոգեկան վիճակը որ սնուցած է
կաղանկայտուացիին զգայնութիւնը ու անոր հետե-
ւանք՝ արուեստը:

ՄԱՐԴԿԱՅԻՆ ՀՐԱՇԱԽԻ ՄԷ.—Ամէնէն քաղցր
հրապոյրներէն մէկն է այդ պատմութեան: Ու հեղի-
նակին հաւատարմ եւ հրաշխատան զէպրեքը իրարու
կը պատասխանեն հարազատութեամբ: Այս հիմնա-
կան գիծին վրայ աւելցուցէք եղելութիւնները թեւա-
ւորելու, ի պահանջել հարկին գոյնի եւ Հարժումի
զգայնութիւններով քայլեցնելու կարողութիւն: Նայե-
լու ձեւը որ կը հասնի յատկանշական երանգն ու
տպաւորիչ մանրամասնութիւնը: Բայց մընդորար
պատրաստելու ապահով տաղանդ մը, որով գիրքին
մէջ բարեխառնութիւնը կը ստեղծուի ու արուեստին
միութիւնը կը շնորհուի այդքան անյարիր իրադարձու-
թիւններու: Իրականութեան զգայարար մը որ ար-
տաբին է թափանցումով բայց գիտէ բնորոշ: Որ
ներքին աշխարհն անգամ մանկուծակ հաւատախո-
թեամբ մը կը յաւակնի թափանցել, բայց պարկիշտ

կը մնայ աշխարհիկ յատկութիւններու ցուցադրու-
մով, շահագործումով մեր վրայ ազդեցութիւն
գործելէ:

Այս բանի մը խոշոր գիծերը չեն բաւեր ծիշդ
նկարագիրը աւելի համար այդ **ԵԼԷՆԱՐ**, **ԳԻՅԱԳ-**
ՆԵՐԳՈՒՐԻՆ, **ԱՎԱՄԱՐԻՆ**, **ՎԿԱՅԱՐԱՆՈՒՐԻՆ** ու
միամտօրէն **ԲՈՆԱՍՏԵԼԻՆ** միանգամայն եղող
գործ մը քաջատաբելու համար: Այս ամէնուն խառնուրդն
է անկուս: Բայց տանկի, բայց առանց poussé, յա-
ւակնու եղանակի:

ԵՆՉՈՒՆ.—Կաղանկայտուացիի լեզուն չունի դա-
տական (ե. դարու) հայերէնին ճշգրտութիւնը, հաբե-
տութիւնը բացատրութեանց, առատութիւնը ձեւե-
րու եւ զարմուածքներու: Դարձեալ՝ բերականական
օրէնքներու հանգէպ ճաշակաւոր ու յարգալից վե-
րաբերումը: Միւս կողմէն ինքզինքը բոլորովին լրաց-
ւած մըն ալ չէ ան: Ունի կենդանութիւն, փոփո-
թութիւն ու ներգաշնակութիւն, որոնք ոճի յատկու-
թիւններ չեն հաս: Անիկա իր ազնուականութիւնը,
պարզութիւնը կարճացուցած բարբառն է որ երկու
դարու դժբախտ թաւալումէ մը վերքը տակաւին քա-
ւական պահած է իր հարազատութիւնը:

ՈՃ.—Ոճի առանձին ուսումնասիրութիւն մը ա-
ւելորդ պիտի զար բոլոր այն հաւատաւորներէն ետ-
քը որոնք բուռնցան վերք: Բայց այդ ամենուն հետ
անոր զիրքը ունի գրութեան (écriture) մասնաւոր ե-
զանակ մը որ ուրիշներուն մօտ կ'որակներ ոճով:

Երբեք զանդաղ, անիկա Հարժումն քան մը ունի
գիրքին բոլոր հատուածներուն մէջ: Նկարագրող,
պատմող, քարոզող, խորհրդածող՝ ամէն բանի կը
յարմարի անիկա: Առանց ոճի, բրոնիկի փայլուն
օրինակ մը: Ո՛ր: Այլ քան մը որ կը վարանի անծ-
նականութեան եւ տափակ, հասարակ արտայայտու-
թիւններուն միջեւ: Ու առով իսկ կ'ըլլայ տեսակ մը
գրելու ձեւ, տեսակ մը ոճ, որ դասական խնամքէն,
հոնտորակուն նպատակներէն, գիտուն ճաշակի մը բն-
ծեալութիւնէն բարեբախտ ձեւով մը չ'օգտուի: **ՇԱՐ-**
ՃՈՆԵ ԿԵՆԴՐԱՅԻՆ ոճ մը որ կը հազնի ինքնատիպ նը-
կարագիր, զատուելով մեր գրականութեան տիպար
պատմիչներէն, ինքզինքը ըլլալու համար: Դարձեալ
առողջ, բիշ մը կոշտ նոյնիսկ, բայց միտոտ ոճ մը,
որ կը յարմարի այդ բարբառոս երկրին,

Նիկոսիա

ՕՇԱԿԱՆ

Հ Ա Ն Ե Լ Ո Ւ Կ Մ Ը

Այս հանելուկի ճիշդ լուծողից Ամեն. Ս. Պատ-
րիարք Թոր Հովնակեան Սոյնգէն օրինակ մը պատ-
գել պիտի տուի:

— «Բառին առջի վանկերն երկու
երրորդ վանկով կը թարգմանուին՝
Որ առաջօրէն բառ մ է ինքնին.
Ամբողջը մօտ բեր իբարու,
Ու կ'ունենան ի Պաղեստին
բաղաբ մը ինչ »: